

دوشنبه 18 آبان 1405 - 08:30

فهم معارف حدیث کساء نباید در قرائت و انس عاطفی متوقف بماند

نویسنده کتاب «حدیث کساء؛ تجلی‌گاه انوار قدسی» با تأکید بر اینکه حدیث کسا صرفاً روایتی در بیان فضائل و مناقب اهل‌بیت(ع) نیست، گفت:

نویسنده کتاب «حدیث کساء؛ تجلی گاه انوار قدسی» با تأکید بر اینکه حدیث کسا صرفاً روایتی در بیان فضائل و مناقب اهل بیت(ع) نیست، گفت: این حدیث با تبیین مصادیق اهل بیت(ع) در آیه تطهیر، بر مقام عصمت، ولایت، مرجعیت دینی و جایگاه هدایتگری این خاندان تأکید دارد. وی همچنین با اشاره به ضرورت تفکیک اعتبار اصل واقعه کسا از متن مفصل و مشهور آن، تصریح کرد: فهم عمیق معارف اعتقادی، کلامی و تربیتی این روایت باید در کنار انس عاطفی و معنوی مردم با حدیث کسا مورد توجه قرار گیرد.

حدیث کسا از جمله روایاتی است که جایگاهی ویژه در فرهنگ دینی و سنت مذهبی شیعیان دارد و در مناسبت های مختلف، به ویژه ایام فاطمیه، در مجالس مذهبی قرائت می شود. بااین حال، در کنار انس و علاقه عمومی به این دعا، پرسش هایی درباره اعتبار سندی متن مشهور آن، نسبت این روایت با آیه تطهیر و دلالت های اعتقادی و تربیتی آن مطرح است. از سوی دیگر، بررسی جایگاه اهل بیت(ع) در این روایت و ارتباط آن با مسئله عصمت، ولایت و مرجعیت دینی، می تواند افق های تازه ای از معارف این حدیث را پیش روی مخاطبان قرار دهد.

با همین دغدغه با فاطمه فلاح تفتی، دانشیار گروه فقه و حقوق اسلامی دانشگاه علامه طباطبایی، درباره انگیزه تألیف کتاب «حدیث کسا؛ تجلی گاه انوار قدسی»، اعتبار روایی حدیث کساء و ابعاد معرفتی، کلامی و تربیتی آن به گفت وگو نشسته ایم. مشروح این گفت وگو را در ادامه می خوانیم:

ایکنا - در ابتدای گفت وگو بفرمایید چه مسئله یا پرسشی شما را به تألیف کتاب «کساء؛ تجلی گاه انوار قدسی» رساند؟ آیا به پاسخ گویی به شبهات درباره اعتبار حدیث کساء نیز توجه داشتید؟

حدیث کساء یکی از محورهای مهم معارف مربوط به حضرت زهرا(س) است و به ویژه در ایام فاطمیه، در مجالس مختلف مذهبی قرائت می شود. در برخی شهرها و مناطق حتی مجالس هفتگی حدیث کساء برگزار می شود و این مسئله نشان دهنده انس عاطفی و معنوی عمیق مردم با این روایت است. بااین حال، به نظر می رسد میان این انس و علاقه عاطفی با فهم عمیق محتوای حدیث، فاصله ای وجود دارد. گاهی ما روایتی را با علاقه و ارادت می خوانیم، اما از دلالت های اعتقادی، کلامی و تربیتی آن آگاهی کافی نداریم. طبیعی است که در چنین شرایطی، نمی توانیم به طور کامل از ظرفیت معرفتی آن بهره مند شویم؛ هرچند کلمات و عبارات نورانی و قدسی این روایت، آثار معنوی خود را خواهند داشت.

دغدغه اصلی من صرفاً پاسخ گویی به شبهات نبود، بلکه می خواستم زمینه ای فراهم شود تا مخاطبان هنگام قرائت حدیث کساء، بدانند چه حقیقتی را می خوانند و این روایت چه معارف عمیقی را در خود جای داده است. البته مسئله اعتبار حدیث نیز از دغدغه های مهم این پژوهش بود. به همین دلیل، در کتاب میان دو موضوع تفکیک قائل شدم: نخست، اصل واقعه کساء و نزول آیه تطهیر در شأن پنج تن آل عبا و دوم، اعتبار سندی و تاریخی متن مفصل و مشهوری که امروزه در مجالس خوانده می شود.

در حدود پنجاه صفحه ابتدایی کتاب، اصل واقعه کساء و گزارش های مربوط به آن را بررسی کرده ام. گزارش های موجود در منابع اصیل شیعه و همچنین منابع اهل سنت، پشتوانه روایی بسیار قوی برای اصل این واقعه فراهم می کنند. اما متن مفصل و مشهوری که امروزه در دسترس مردم قرار دارد، از نظر تاریخ نقل و وضعیت سندی نیازمند بررسی جداگانه است و نباید اعتبار آن را بدون تحقیق، هم سطح اصل واقعه دانست. ازاین رو، در کتاب تلاش کرده ام پرسش های سندی مطرح شده درباره متن مشهور را نیز بررسی کنم و درعین حال، جایگاه این روایت را در میان علما، فقها و بزرگان شیعه مورد توجه قرار دهم. بزرگانی مانند آیت الله سیدعلی قاضی طباطبایی، آیت الله گلپایگانی و آیت الله بهاءالدینی به همین متن مشهور توجه داشته اند و به قرائت آن توصیه کرده اند. همچنین آیت الله العظمی بهجت و دیگر بزرگان و مراجع، جایگاه ویژه ای برای این حدیث قائل بوده اند.

هدف اصلی من شرح و تحلیل فرازهای مختلف حدیث بود؛ از ورود پیامبر اکرم(ص) به خانه حضرت زهرا(س) و استقبال ایشان، تا اجتماع پنج تن زیر کساء، دعای پیامبر(ص)، نزول آیه تطهیر و برکات ذکر این واقعه. می خواستم مخاطب پس از مطالعه کتاب، نه تنها با حدیث کسا انس بیشتری پیدا کند، بلکه هنگام خواندن آن، با معارف و حقایق اعتقادی و تربیتی آن نیز آشنا باشد. عنوان فرعی کتاب، یعنی «تجلی گاه انوار قدسی»، نیز ناظر به همین هدف است؛ زیرا حدیث کسا افزون بر گزارش یک واقعه تاریخی،

مجموعه ای از معارف اعتقادی درباره جایگاه امیرالمؤمنین(ع)، حضرت زهرا(س) و امام حسن و امام حسین علیهماالسلام را در بر دارد. در این روایت، پیوند میان رسالت پیامبر(ص)، جایگاه حضرت زهرا، طهارت اهل بیت و هدایت دینی تبیین می شود. برای نمونه، در فراز «جمیعاً تحت الکسا» صرفاً به اجتماع پنج شخصیت در زیر کساء اشاره نمی شود، بلکه این اجتماع در ارتباط با آیه تطهیر معنا پیدا می کند. همچنین تعبیرهایی مانند «اهل بیتی خاصتی» حامل ظرافت های اعتقادی مهمی هستند. از این منظر، حدیث کساء را می توان متنی دانست که معارف اعتقادی و تربیتی شیعه را در قالب یک روایت نورانی و تأثیرگذار عرضه می کند.
ایکنا - علاوه بر تألیف این کتاب، در چه حوزه هایی فعالیت علمی و آموزشی دارید و چه زمینه ای موجب شد تجربه جلسات شرح حدیث کساء را به یک اثر مکتوب تبدیل کنید؟

بنده دانشیار گروه فقه و حقوق اسلامی دانشگاه علامه طباطبایی هستم و در حوزه علمیه خواهران نیز تدریس می کنم. البته تخصص اصلی من در حوزه فقه و اصول است، اما در کنار فعالیت های تخصصی، به لطف خداوند در حوزه فعالیت های فرهنگی نیز توفیق انجام کارهای متعددی داشته ام. درباره حدیث کسا، تقریباً دو دوره کامل در جلسات ویژه بانوان و در جمع مخاطبان نخبگانی، این حدیث را شرح کرده ام. هر دوره حدود بیست تا سی جلسه به طول انجامید. همین جلسات انگیزه ای شد تا مطالبی را که به صورت شفاهی مطرح کرده بودیم، به شکل منسجم و مکتوب ارائه کنیم. البته مباحث جلسات در ابتدا بیشتر جنبه گفتاری داشت و بررسی اسناد به دقت و تفصیلی که در کتاب انجام شده، نبود. اما در این اثر، از ابتدا تا انتهای حدیث، فرازها و اسناد آن را به صورت علمی بررسی کردیم. در حال حاضر نیز حدود بیست جلسه یا بیشتر است که مشغول شرح خطبه فدکیه حضرت زهرا(س) در جلسات نخبگانی بانوان هستیم و امیدوارم این فعالیت نیز به نتیجه مطلوب برسد.
ایکنا - مهم ترین پیوند حدیث کساء با قرآن، ارتباط آن با آیه ۳۳ سوره احزاب، مشهور به آیه تطهیر، است. حدیث کساء چگونه در فهم این آیه نقش پیدا می کند و حدود دلالت آن بر مصادیق اهل بیت(ع) چیست؟

بله، یکی از محوری ترین مباحث حدیث کساء، همین آیه تطهیر است. کسانی که حدیث کساء را در مجالس مذهبی می خوانند، هنگام رسیدن به این آیه توجه ویژه ای به آن دارند و گاهی حتی صلوات می فرستند. این مسئله نشان دهنده جایگاه ویژه آیه تطهیر در فهم عمومی حدیث کساء است. نکته اساسی این است که باید مشخص شود مخاطبان آیه تطهیر چه کسانی هستند. در آیه قرآن، تعبیر «اهل بیت» آمده، اما مصادیق آن به صورت صریح و تفصیلی معرفی نشده است. اینجاست که حدیث کساء اهمیت پیدا می کند؛ زیرا پیامبر اکرم(ص) با معرفی افراد حاضر در زیر کساء، مصادیق این اهل بیت را روشن می کنند. این افراد عبارت اند از پیامبر اکرم(ص)، حضرت علی(ع)، حضرت فاطمه زهرا(س) و امام حسن و امام حسین علیهماالسلام. از این جهت، حدیث کساء در تبیین مصادیق آیه تطهیر نقش بسیار مهمی دارد. همچنین آیه تطهیر از اراده الهی بر تطهیر اهل بیت سخن می گوید و از نظر مباحث کلامی، یکی از مستندات مهم اثبات عصمت آنان است.

تعبیر «إِنَّمَا» در ابتدای آیه بر حصر دلالت دارد و تعبیر «تَطْهِيراً» در پایان آن نیز بر تأکید این تطهیر اشاره می کند. در واقع، حدیث کساء به ما کمک می کند تا مخاطبان این اراده الهی را بشناسیم و نسبت میان آیه تطهیر و مقام اهل بیت را درک کنیم. نکته قابل توجه آن است که گزارش های اهل سنت نیز در اصل این واقعه، همین پنج شخصیت را به عنوان محور حدیث کساء معرفی می کنند. این اشتراک روایی اهمیت زیادی دارد و نشان می دهد که معرفی این افراد به عنوان اهل بیت، صرفاً در منابع شیعه مطرح نشده است.

ایکنا - در برخی تحلیل ها، حدیث کساء صرفاً روایتی درباره فضیلت پنج تن آل عبا تلقی می شود؛ اما در برخی برداشت ها، از آن برای تبیین مرجعیت دینی و جایگاه ویژه اهل بیت(ع) نیز استفاده می شود. از نظر شما، کدام یک از این برداشت ها مستندتر است و حدود استدلال به روایت کجاست؟

اگر کسی حدیث کساء را با دقت و به صورت کامل بخواند، متوجه می شود که این روایت در کنار بیان فضائل فردی و جمعی اهل بیت، ظرفیت های تربیتی و اعتقادی گسترده ای نیز دارد. حتی اگر یک پژوهشگر علوم تربیتی صرفاً از منظر تربیتی به این روایت نگاه کند، می تواند نکات بسیار ارزشمندی از آن استخراج کند و آن را به عنوان منشوری برای زندگی خانوادگی مورد توجه قرار دهد. اما یکی از مهم ترین ابعاد حدیث کساء، دلالت های آن درباره مرجعیت دینی و نقش هدایت گری اهل بیت است. این روایت صرفاً به بیان محبت و فضیلت آنان بسنده نمی کند، بلکه در فرازهای مختلف، جایگاه ویژه این خاندان را در پاسداری از دین و تبیین معارف الهی نشان می دهد.

برای نمونه، پیامبر اکرم(ص) در این حدیث از حضرت علی(ع) با تعبیر «برادرم» یاد می کنند. این تعبیر ما را به یاد روایات مربوط به عقد اخوت پیامبر با حضرت علی(ع) می اندازد و جایگاه ویژه ایشان را در منظومه ولایت نشان می دهد. همچنین در فرازهای دیگری، حضرت علی(ع) به عنوان حامل علم و پرچم پیامبر(ص) معرفی می شوند و به جایگاه ایشان در آخرت نیز اشاره شده است. بنابراین، این حدیث از یک طرف محبت و معرفت ما را نسبت به اهل بیت(ع) افزایش می دهد و از طرف دیگر، نقش هدایتگری و مرجعیت دینی آنان را تبیین می کند. در واقع، پیام اصلی روایت این است که کسانی که صلاحیت لازم را برای تبیین،

پاسداری و هدایت دینی دارند، همین بزرگواران هستند. این مسئله با بحث عصمت نیز ارتباط مستقیم دارد؛ زیرا یکی از مبانی اساسی اثبات امامت و مرجعیت دینی، اثبات عصمت امام است. تا زمانی که عصمت اثبات نشود، نمی توان درباره ولایت و امامت به معنای دقیق آن سخن گفت. ازاین رو، حدیث کساء را باید متنی چندبعدی دانست که هم جنبه عاطفی و تربیتی دارد و هم ظرفیت استدلالی و کلامی.
ایکنا - یکی از فرازهای قابل تأمل حدیث کسا، درخواست اذن جبرئیل برای ورود به جمع اهل کساء است. همچنین در خطاب جبرئیل، حضرت زهرا(س) محور معرفی قرار می گیرند و از پدر، همسر و فرزندان ایشان سخن گفته می شود. این فراز چه دلالت معرفتی و اعتقادی دارد؟

درباره ورود جبرئیل به جمع اهل کساء، نکته مهمی وجود دارد و آن اینکه جبرئیل برای ورود به این ساحت، درخواست اذن می کند. یعنی از خداوند اجازه می خواهد که بتواند در این جمع حضور پیدا کند. خداوند متعال نیز به او اجازه می دهد. البته باید توجه کنیم که حضور جبرئیل به عنوان فرد ششم در جمع اهل کسا، به معنای هم رتبگی او با اهل بیت(ع) نیست؛ زیرا اهل بیت(ع) دارای مقام عصمت و فضایل ویژه ای هستند که هیچ مخلوقی با آنان قابل مقایسه نیست. اما همین درخواست اذن از سوی جبرئیل و اجازه خداوند برای حضور او، خود نوعی تکریم و فضیلت برای اهل بیت(ع) محسوب می شود. جبرئیل از فرشتگان مقرب الهی و امین وحی است، اما برای حضور در جمع اهل بیت(ع) درخواست اجازه می کند.

این فراز نشان می دهد که اهل بیت(ع) در عالم غیب و نزد ملائکه مقرب نیز از منزلت ویژه ای برخوردارند. جبرئیل با ادب و تواضع درخواست ورود می کند و پس از دریافت اجازه، پیام خداوند را ابلاغ می کند. به تعبیر دیگر، نورانیت و جذبه معنوی اهل بیت(ع) به اندازه ای است که حتی فرشته مقربی مانند جبرئیل نیز مشتاق حضور در جمع آنان است. از سوی دیگر، نحوه خطاب جبرئیل در این فراز نیز قابل توجه است. او حضرت زهرا(س) را محور معرفی قرار می دهد و از پدر، همسر و فرزندان ایشان سخن می گوید. این نوع بیان، بر جایگاه محوری حضرت زهرا(س) در جمع خمسه طیبه تأکید دارد و از ظرافت های معرفتی این روایت است.

ایکنا - در بخش پایانی حدیث کساء، از برطرف شدن هم و غم و برآورده شدن حاجات در پرتو اجتماع و دعا سخن گفته می شود. این فرازها چه تصویری از آثار فردی و اجتماعی قرائت حدیث کساء ارائه می کنند؟

بخش پایانی حدیث کساء از نظر بیان برکات و آثار معنوی این روایت بسیار قابل توجه است. وقتی در حدیث از «محافل اهل الارض» سخن گفته می شود، به این معناست که برکات اهل بیت(ع) محدود به زمان و مکان خاصی نیست. تعبیر «اهل الارض» نیز تعبیر گسترده ای است و صرفاً به انسان ها محدود نمی شود، بلکه می تواند همه موجودات زمینی را دربرگیرد. یعنی زمین، درختان، جانداران و همه موجوداتی که در محیط پیرامونی انسان قرار دارند، در گستره این رحمت و برکت قرار می گیرند. این نکته نشان دهنده عمومیت و شمول فیض اهل بیت(ع) است و بیان می کند که آثار معنوی این ارتباط، تنها به فرد محدود نمی شود، بلکه محیط پیرامونی او را نیز دربرمی گیرد.

نکته دیگر، تعبیر «جمع من شیعتنا» و تفاوت میان شیعه و محب است. شیعه به معنای پیرو است و معنای خاص تری از محب دارد. ممکن است فردی به اهل بیت(ع) علاقه داشته باشد و محب آنان محسوب شود، اما شیعه به معنای دقیق کلمه کسی است که در مسیر آنان حرکت می کند و از آنان پیروی دارد. ازاین رو، برکات حدیث کساء هم شامل شیعیان می شود و هم محبان اهل بیت(ع) را دربرمی گیرد. در ادامه حدیث، از رفع هم و غم و برآورده شدن حاجات سخن گفته می شود. این فرازها نوعی بشارت برای مؤمنان، شیعیان و محبان اهل بیت(ع) است و نشان می دهد که توسل به آنان و بهره مندی از الطاف الهی در پرتو این توسل، می تواند زمینه گره گشایی از مشکلات دنیوی و اخروی را فراهم کند. البته نباید این مسئله را صرفاً به برآورده شدن حاجات ظاهری محدود کنیم. قرائت حدیث کساء موجب آرامش و سکینه قلبی، تقویت ایمان و یقین و افزایش معرفت و محبت نسبت به اهل بیت(ع) می شود. همین افزایش معرفت و محبت، زمینه تقرب بیشتر به خداوند را فراهم می کند و در نتیجه، انسان را در مسیر حل مشکلات و عبور از گرفتاری ها یاری می دهد.

نکته اعتقادی مهم دیگری نیز در پایان حدیث وجود دارد. در برخی فرازها از شیعیان و محبان سخن گفته می شود، اما در عبارت پایانی، مسئله فوز و سعادت به شیعیان اختصاص پیدا می کند. اینجا باید به تفاوت میان محبت و پیروی توجه کنیم. سعادت در منطق قرآن و روایات، به معنای فراهم شدن اسباب تکامل و رسیدن به مقصد نهایی انسان، یعنی بهشت جاویدان است. بنابراین، رسیدن به این مرتبه از سعادت، مستلزم پیمودن مسیر پیروی واقعی از اهل بیت(ع) و حرکت در مسیر ولایت است. این تفاوت تعبیر در حدیث کسا، تلنگری معرفتی برای خواننده است که صرف علاقه و محبت کافی نیست، بلکه محبت باید به پیروی و التزام عملی منتهی شود.
ایکنا - در پژوهش خود به منابع اهل سنت نیز استناد کرده اید. این منابع چه گزارشی از واقعه کساء ارائه می کنند و آیا میان نقل شیعه و اهل سنت تفاوت هایی وجود دارد؟

بله، در کتاب به منابع اهل سنت نیز پرداخته ام. درباره اصل واقعه کساء و ارتباط آن با آیه تطهیر، گزارش هایی در آثاری مانند «صحیح مسلم»، «سنن ترمذی» و «مسند احمد بن حنبل» وجود دارد. من متن و اسناد این روایت ها را در کتاب آورده ام. این آثار از منابع شناخته شده و معتبر اهل سنت هستند و گزارش های آنها نشان می دهد که پیامبر اکرم (ص)، حضرت علی(ع)، حضرت فاطمه زهرا(س) و امام حسن و امام حسین علیهماالسلام در واقعه کساء حضور داشته اند و پیامبر آنان را به عنوان اهل بیت معرفی کرده اند. در برخی از این گزارش ها، افراد دیگری نیز درخواست می کنند که وارد جمع اهل کساء شوند، اما پاسخ پیامبر(ص) نشان دهنده اختصاص این جایگاه به همان پنج شخصیت است.

البته باید مجدداً میان اصل واقعه و متن مفصل مشهور تفکیک قائل شویم. در اصل واقعه، میان منابع شیعه و اهل سنت اشتراک روایی قابل توجهی وجود دارد؛ اما درباره متن مفصل و جزئیات آن، اختلاف نظرهایی در میان منابع و حتی عالمان شیعه نیز دیده می شود. برخی نقل ها کوتاه هستند و تنها به اجتماع اهل بیت و ارتباط آن با آیه تطهیر اشاره می کنند؛ برخی دیگر جزئیات بیشتری دارند و بعضی از آنها نیز به متن مفصل و مشهور نزدیک اند. بنابراین، اختلاف نظر اصلی درباره متن مفصل و مشهور است، نه اصل وقوع حادثه کساء.
ایکنا - با توجه به مباحث سندی مطرح شده، مهم ترین معیارهایی که برای ارزیابی اعتبار متن مشهور حدیث کساء باید در نظر گرفت، چیست؟

برای بررسی هر روایت، ابتدا باید به منابع روایی مراجعه کنیم و ببینیم آیا آن روایت در کتاب های حدیثی ما نقل شده است یا خیر. پس از آن، نوبت به بررسی سند و دلالت روایت می رسد. این دو موضوع باید در کنار یکدیگر بررسی شوند. در مورد متن مفصل حدیث کساء، با برخی چالش های سندی روبه رو هستیم؛ بنابراین باید مجموعه ای از قرائن و شواهد را نیز در ارزیابی آن مورد توجه قرار دهیم.

نخستین معیار، عمق معرفتی و محتوای روایت است. وقتی متن حدیث را بررسی می کنیم، با مجموعه ای از مفاهیم عمیق کلامی، اعتقادی و ادبی مواجه می شویم. برای نمونه، تعبیر «فاطمة و أبوها» از جمله فرازهای مهم حدیث است که جایگاه ویژه حضرت زهرا(س) را در منظومه معرفتی اهل بیت نشان می دهد و به محوریت ایشان در جمع خمسه طیبه اشاره دارد. معیار دیگر، وجود شواهد و نقل های مرتبط در منابع متقدم و معتبر شیعه است. به این معنا که متن مشهور را نمی توان صرفاً یک متن بی سابقه و ساخته شده در دوره های متأخر دانست؛ بلکه برای بخش هایی از آن، شواهد و پشتوانه های روایی در منابع پیشین وجود دارد. نکته دیگر، جایگاه این حدیث در میان عالمان و فقهای شیعه است. اهتمام و اعتماد بزرگان به این روایت، توصیه آنان به قرائت آن و توسل به آن، از قرائن مهمی است که باید در کنار سایر شواهد بررسی شود. برای نمونه، آیت الله العظمی بهجت حدیث کسا را از اذکار ارزشمند می دانستند. آیت الله سیدعلی قاضی طباطبایی نیز جایگاه ویژه ای برای آن قائل بودند و بر قرائت و توسل به این حدیث تأکید داشتند. همچنین بزرگانی مانند آیت الله گلپایگانی، آیت الله صافی گلپایگانی، آیت الله وحید خراسانی، آیت الله تبریزی و آیت الله فاضل لنکرانی به این روایت توجه داشته اند.

در اینجا باید به مفهوم «سیره متشرعه» نیز توجه کرد. اهتمام مستمر مؤمنان، عالمان و بزرگان دینی به این حدیث، در کنار سایر قرائن، می تواند در ایجاد اطمینان نسبت به آن مؤثر باشد. همچنین باید به این نکته اشاره کنم که شیخ عباس قمی این روایت را در مفاتیح الجنان از خودشان اضافه نکرده اند. در دوره های بعد نیز برخی از عالمان، از جمله آیت الله مکارم شیرازی، در مفاتیح نوین این روایت را آورده و به قرائت آن به شکل مشهور توجه داده اند. بنابراین، در ارزیابی متن مشهور حدیث کسا باید مجموعه ای از معیارها را در کنار یکدیگر قرار دهیم: شواهد موجود در منابع روایی، بررسی سند و دلالت، عمق و اتقان محتوای حدیث، هماهنگی معارف آن با اصول اعتقادی شیعه، شهرت و جایگاه روایت در میان متشرعان و اعتماد و اهتمام علما و فقهای بزرگ به آن. مجموع این قرائن به ما امکان می دهد که با نگاهی جامع به این روایت توجه کنیم و از ظرفیت های آن در تبیین معارف اعتقادی و تربیتی بهره ببریم.
ایکنا - با توجه به جایگاه حدیث کساء در ایام فاطمیه، چه توصیه ای برای مجالس مذهبی و مخاطبان دارید؟ چگونه می توان میان محبت و ارادت به حضرت زهرا(س) و شناخت عمیق جایگاه اعتقادی ایشان پیوند برقرار کرد؟

در ایام فاطمیه نباید از شناخت حضرت زهرا(س) غفلت کنیم. نباید تمام برنامه های این ایام صرفاً به یادکرد مصائب و ابراز ارادت و محبت محدود شود. البته یادکرد مصائب و ابراز محبت به حضرت جایگاه ارزشمند خود را دارد، اما در کنار آن باید درباره منزلت معنوی و اعتقادی ایشان نیز سخن بگوییم و نقش حضرت زهرا(س) را در تاریخ اسلام و منظومه اعتقادی شیعه مطالعه و بررسی کنیم. یکی از موضوعاتی که باید در مجالس فاطمیه مورد توجه قرار گیرد، همین حدیث کساست؛ زیرا این حدیث ظرفیت آن را دارد که هم پیوند عاطفی افراد با اهل بیت را تقویت کند و هم عمق معرفتی و کلامی آنان را افزایش دهد. امیدوارم حدیث کساء را بخوانیم، معارف آن را بفهمیم و به آن عمل کنیم؛ زیرا این روایت ظرفیت ماندگاری برای رشد معنوی و اعتقادی جامعه دارد.
ایکنا - در پایان، اگر نکته ای باقی مانده است، بفرمایید.

امیدوارم همه ما بتوانیم به آنچه می گوییم عمل کنیم و از معارف اهل بیت(ع) در زندگی خود بهره ببریم. شناخت حضرت زهرا(س) نباید به ایام فاطمیه محدود شود، بلکه باید به یک جریان مستمر معرفتی در زندگی ما تبدیل شود. حدیث کساء نیز از ظرفیت های مهمی برخوردار است که می تواند این مسیر را تقویت کند. این حدیث هم محبت اهل بیت را در دل انسان افزایش می دهد و هم او را با مبانی اعتقادی، کلامی و تربیتی مکتب اهل بیت آشنا می کند. امیدوارم این روایت را صرفاً نخوانیم، بلکه در معارف آن تأمل کنیم، حقیقت آن را بشناسیم و در زندگی خود به آموزه هایش عمل کنیم.